Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 15, 1981 No. 91. VOL. LXXXVIII

Дружина посадника Філядельфії гостила Український Комітет

Пет Ґрін і Джером Шестак (в останньому ряді) з гостями.

Філядельфія, Па. (Х. П.). — У вівторок, 21-го квітня ц. р., члени філядельфійського Комітету Національних і Людських Прав України були запрошені на полуденок до дому посадника цього міста на запрошення його дружини Пет Ґрін.

Присутніми були також колишній амбасадор ЗСА в Комісії Людських Прав при Об'єднаних Націях Джером Шестак, — він же і директор Інтернаціональної Ліґи для Людських Прав; Сестра Ґлорія Колмен, монахиня, співдиректор для Екуменічних і міжрелігійних справ Архидієцезії Філядельфії та адміністративний асистент дружини посадника Ненсі МекГілл, яка виявила велике зацікавлення працею українського Комітету.

Дружина посадника П. Ґрін, яка запросила згаданих членів українського Комітету й цих визначних гостей, вже віддавна цікавиться справою оборони прав людини і вона хотіла краще познайомитися з долею українських політв'язнів у совєтських тюрмах і концтаборах та з заходами українців у Америці їм допомогти.

Під час гостини члени Комітету на чолі з головою мґр Уляною Мазуркевич розповідали про всі ці справи, інформуючи Пет Ґрін про дисидентів, їхне життя, боротьбу й переслідування їх владою. Дружина посадника в свою чергу оповіла, як вона вперше зацікавилася долею дисидентів у СССР, коли відбула туди поїздку зі своїм чоловіком-посадником, тоді ще членом Конґресу. Вже тоді вони обоє виступали в обороні людських прав. Кілька останніх років Пет Ґрін виявляла і виявляє свою глибоку турботу порушуванням людських прав різними урядами у світі, і вона бере участь, як почесна голова для міжрелігійної програми. Ця програма (Продовження на ст. 3)

Д-р М. Снігурович перевибраний на голову Округи УНС

Вилимантик, Конн. — У неділю, 5-го квітня, тут в приміщенні Українського народного Дому відбулися річні загальні збори Нюгейвенської Округи Українського Народного Союзу. Двадцять два представники, які заступали 12 Відділів УНС, перевибрали всіх членів Окружного Комітету з минулого року.

Д-р Михайло Снігурович, голова, відкриваючи збори, привітав і представив головного організатора Василя Оріховського та головного контролера проф. Івана Телюка, опісля попросив присутніх вшанувати пам'ять померлих членів — союзовців однохвилинною мовчанкою.

Д-р Михайло Снігурович

До президії зборів входили: голова — Яків Несторчук, секретар — Тарас Сливінський. Після прочитання протоколу з минулорічних зборів, з малою поправкою М. Тимкова відносно радіової програми, приступлено до звітування чле- (Закінгення на стор. 3)

Приготовляють фільм про українців

Світлив Станислав Васласький

Члени фільмової компанії відомого фільмового продуцента Славка Новицького приготовляють документальний фільм про поселення українців в Америці, який фінансує Український Народний Союз. На фото (зліва): Славко Новицький зі своїми співпрацівниками камерameном Юрієм Денисенком, звукозаписувачем Барбарою Бекер і асистентом продуцента Мартою Кічоровською під час інтерв'ю із Мартою Турчин (посередині), одною з піонерів українського поселення В Пенсильванії, яка розповіла про початки українського життя у цьому стейті і про свою зустріч із основником часопису „Свобода" о. Григорієм Грушкою.

ЗРОСТАЄ ЗАГРОЗА З БОКУ СССР

Брюссель, Бельгія. — Недавня заява державного секретаря ЗСА Александра Гейга, що складне положення та внутрішній розлад СССР значно підвищили небезпеку збройних авантюр з його боку, викликали чималі турботи в політичних колах Заходу. Зміст цієї заяви потвердив тепер й обґрунтував секретар оборони ЗСА Каспар Вайнберґер на нарадах Плянувальної військової комісії НАТО в Брюсселі.

Це вже не перший раз, що переповнений внутрішними клопотами, невдачами та розкладом режим шукає рятунку в збройних авантюрах назовні. Саме таке сталося з царською Росією 1914 року, яка вже не в силі була розв'язати створених власними руками проблем і шукала виходу в зовнішньому збройному конфлікті. Совєтський Союз зовсім виразно прямує в тому самому напрямку. Тим більше, що через короткозорість західніх великодержав, а особливо ЗСА, йому вдалося осягнути часову збройну перевагу на деяких відтинках, завдяки якій керівні кола в Москві сподіваються здобути успіх. Секретар Вайнберґер сказав: „Теперішні й майбутні лідери Совєтського Союзу через брак успіхів на різних ділянках можуть бути спонукані звернутися до цієї ділянки, де вони мають надію і можливість на успіхи, — до військової сили й збройних загроз."

Зібрані розвідчі дані американських і інших чинників, підкріплені різними інформаціями, потверджують таку загрозу. Поступування Совєтського Союзу й заяви його керівних діячів, наприклад, остання заява Брежнєва про вжиття у потребі „швидких і певних заходів", виразно вказують, що червоні лідери в Москві, які самі себе заманеврували у важке положення, щораз більше уваги присвячують „збройній альтернативі". Збройний напад на Афганістан мусить переконати кожного, що в Москві готові на такі неймовірні кроки, щоб тільки р'ятувати „здобутки соціялізму" та власну шкуру.

Перецензурований протокол зі звіту секретаря Вайнберґера й інших учасників нарад й їхньої дискусії опубліковано в Брюсселі і з нього видно, що така небезпека існуватиме приблизно до 1985 року, доки держави Заходу не привернуть в зброєннях рівноваги чи навіть переваги. Звіт Військової комісії НАТО подав, що Совєтський Союз створив цілу систему ударних військових з'єднань величини бриґад для спеціяльних завдань, які вишколені й далі школені для швидких офензивних акцій у різних умовах. Виряджені вони найновішою, найбільш нищівною зброєю й індоктриновані на вживання безоглядних воєнних засобів як у відношенні до військового противника, так і в відношенні до цивільного населення. Адмірал Роберт Фоллс з Канади, керівник Військової комісії НАТО, підтвердив, що Москва спішно зміцнює вогневу силу численних одиниць і збільшує число дивізій, готових до виступу; ракети СС-20, які вже є розміщені в Східній Німеччині, мають у своєму засягу всі европейські терени від Шотляндії до Ґібральтару. В обличчі цих фактів командування національних сил НАТО дійшло до однозгідного висновку, що в існуючих умовах треба сконцентрувати всю свою увагу на теренах, які вже можуть бути загрожені, а дальші — такі як Південносхідня Азія, залишити покищо непокритими.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАВ ПРОФСПІЛКУ СЕЛЯН

Варшава, Польща. — У вівторок, 12-го травня ц. р., варшавський суд, який діяв в порозумінні з Політбюром і комуністичною партією взагалі, надав право леґальної діяльности вільній профспілці селян і тим самим закінчив вісіммісячне змагання між ними і урядом за формальне створення профспілки, яка репрезентуватиме інтереси 3,5 мільйонів приватних сільських господарств.

Не зважаючи на те, що такого позитивного рішення вже давно очікувано в кругах вільної профспілки „Солідарносьць", бо таке було домовлення між профспілкою і урядовою делеґацією, то все одно під будинком суду зібралось кілька тисяч селян, щоб у відповідний спосіб відзначити цю велику подію в історії існування Польської Народної Республіки, яка досі не мала прецеденту в комуністичному світі. „Це є велика подія в історії польського селянства", — заявив один із селян з Бидґоща. Селяни держали під будинком суду плякати з великим написом, який звучав: „Якщо ви, тобто суд, зареєструєте нас формально, то їстимете хліб з маслом і шинкою".

Героєм дня був молодий 23-річний борець за вільну профспілку селян Ян Куляй, якого розєнтузіязмована товпа вітала „віватами" під судом після того коли він появився з документом в руці, який свідчив про легальне визнання профспілки. Він піднявшись на подіюм, впав на коліна і поцілував хрест, бо на його думку здобутки польських робітників і селян не є тільки їхнім бажанням, „це є воля Божа і воля народу".

В міжчасі харчова ситуація в Польщі до тієї міри погіршилася, що уряд був змушений вжити протизаходів, щоб не поширився голод. Тепер на селянах лежить велика частина відповідальности за доставу сільськогосподарських продуктів до великих міст.

Покищо вільна профспілка селян має три мільйони членів, але аплікації на членство надходять кожного дня, — заявив кореспондентам Куляй, заповідаючи рівночасно збільшення сільськогосподарської продукції, чим найбільше потішив польський нарід, який терпить від харчевої недостачі.

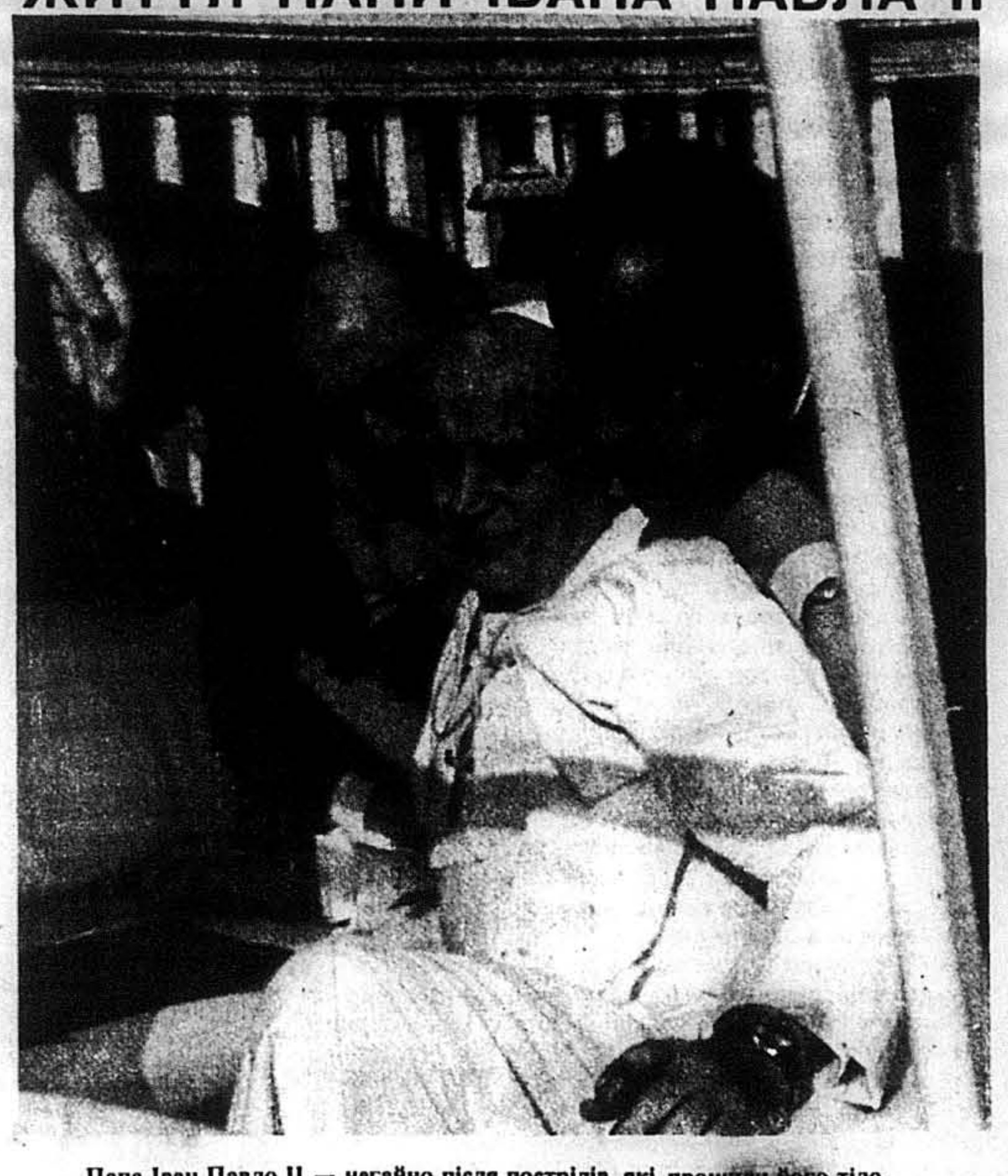
РЕЧНИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ повідомили, що 1981 рік буде мабуть першим успішним роком в наборі молоді до всіх родів військової служби. Добровольців так багато зголосилося, що армія — морська фльота, летунство тощо виповнили плян на 102 відсотки. Рівночасно збільшився відсоток тих військовиків, які добровільно вирішили залишитись у збройних силах ЗСА, або перейти цілковито на службу в армії. Число таких добровольців збільшилося в порівнянні з минулим роком на 6,700 осіб. Пентаґон дуже вдоволений таким оборотом справи, бо ті які залишаються після відбуття служби є набагато кориснішими вояками і не потребують інтенсивного вишколу. Як відомо, після знесення обов'язкової служби в ЗСА, армія дуже відчувала брак відповідних людей, але у зв'язку з поширенням безробіття і тяжким економічним станом, тепер більше число молодих людей після закінчення середньої чи навіть вищої школи, зголошується до армії. Правда, Департамент оборони домігся, щоб військовикам було підвищено платню на 11,7 відсотків, а в червні, згідно з ухвалою Конґресу, військовики отримають ще одну підвишку у висоті 5,3 відсотка.

СВІТ ПОТРЯСЕНИЙ ЗАМАХОМ НА ЖИТТЯ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА II

Рим, Італія. — Замах турецького терориста на життя Папи Івана Павла II, який стався на площі св. Петра у Ватикані, згідно зі загальною опінією є кульмінаційним пунктом світового тероризму, одної з головних загроз сучасної доби.

Подія ця, яка сталася в середу, 13-го травня, год. 5:19 по полудні — 11:19 нюйоркського часу — привернула загальну увагу до міжнародного тероризму, як першого завдання, що його народи мусять розв'язати спільними силами. Папа Римський, ранений в трьох різних місцях тіла, після операції шлунка провів спокійну ніч й приходить до здоров'я та якщо не наступлять якісь комплікації, швидко прийде до повного здоров'я. Лікарі твердять, що треба буде зробити йому ще одну операцію.

Турецький терорист, Мегмет Алі Агка, якому 23 роки, народжений в південно східній Туреччині є типовим прдставником сучасного тероризму. Арештований турецькими органами після вбивства турецького журналіста, він утік з тюрми і мандрував по різних країнах, чекаючи на свою нагоду. Вбити Папу Римського — це його давній плян. Чому якраз Папу? Агка не мав ніякої раціональної причини для цього й тому він пов'язував це з нападом ісламських фанатиків на Великий мечет у Мецці, до чого християнський світ, ані ніяка інша країна не мала жадного відношення, то знов з вигадкою, що Папа Іван Павло є „провідником хрестоносного походу", якого немає та про який ніхто не думає.

Папа Іван Павло II — негайно після пострілів, які прошили його тіло.

Дотеперішні інформації про його політичні погляди й організаційні пов'язання неповні. Загально говорять, що він належав до правих ісламських терористів, але був радше типом організаційно непов'язаного терориста, який жив з метою вбивати різних людей, не дуже вибираючи свої жертви. Покищо невідомо хто йому платив, хто його утримував і з ким він був пов'язаний.

Декілька тижнів тому державний секретар Александер Гейг підкреслив, що міжнародний тероризм є загальною загрозою і його треба якнайскорше і якнайосновніше викорінити. Москва напалася на твердження державного секретаря.

Замах на президента Роналда Реґена, а тепер замах на Папу Римського повністю потверджують твердження державного секретаря. — твердять політичні обсерватори.

Крім Папи Римського ще дві особи були ранені терористом. З тих двох Анн Одр з Боффало, Н. Й. є важко поранена. Після проведеної операції ця 60-річна жінка знаходиться на критичній листі.

У світі

НА ПРОТЯЗІ ТРЬОХ ДНІВ від вибору президентом Франції соціяліста Франсуа Міттерана ціни на французькій біржі цінних паперів впали на 22 відсотки. Особливо гостро падають ціни на акції й інші цінні папері тих господарських заведень, які намічені на націоналізацію, що її поширення заповів Міттеран. Наприклад, акції Мішлен, відомої одної з найбільших у світі фабрики гуми і автомобільних шин (опон) впали на протязі двох днів з 830 франків до 660. Не зважаючи на значний спад цін, покупців мало. І через те тенденція спаду поглиблюється. Коли врахувати спад цін усіх акцій, то в загальному за ті два дні компанії мали паперових втрат на понад сім більйонів долярів. Щоб уникнути паніки, кандидат на міністра фінансів у майбутньому уряді, що його визначуватиме новий президент Міттеран, Жак Дельор видав заяву, що бідніші громадяни дістануть від держави повне відшкодування у випадку націоналізації підприємств, акції яких вони мають, а тільки багатші зазнають втрат.

У БОЛІВІЇ УРЯДОВІ ВДАЛОСЯ подолати чергову спробу перевороту. Група парашутистів, яка хотіла захопити владу й прогнати президента генерала Люїса Ґарсію Меза, який сам недавно захопив владу при вжитті сили, очолена полковником Еміліо Лянца, здалася під натиском інших військових частин. Жертв не було.

ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО Ройтерс подало до відома з Монровії, столиці Ліберії, що уряд Ліберії розпочав ширші заходи для оборони перед зростаючою загрозою з боку Москви і її африканських сателітів. Насамперед уряд Ліберії доручив замкнути лівійську амбасаду, а її обсаду видалив поза кордони. Ніяких причин для того кроку не подано, бо в Ліберії загально відомо про антидержавну діяльність лівійських „дипломатів", про це часто писала місцева преса, а пропаґандивні виступи лівійських працівників амбасади й їхні намагання знайти своїх послідовників серед населення Ліберії викликали вже передтим публічні протести. Рівночасно зі замкненням лівійської амбасади уряд Ліберії доручив совєтській амбасаді зменшити число своїх дипломатів з 15-ти до 6-ти. Ліберія не утримує з СССР торговельних зв'язків, не має між ними політичного пов'язання, ані спільних проблем і 15 диплолматів займалися зовсім не дипломатичними, а іншими функціями.

В ЧАСІ НЕДАВНЬОГО ПЕРЕБУВАННЯ англійської королеви Єлисавети II в районі Інвернесс, Північна Шотландія, наступив вибух у недалекій рафінерії в Саллом Ву. Вибух був віддалений коло 500 ярдів від місця, де перебувала королева. Спочатку думали, що причина вибуху була в злому функціонуванні машин, одначе скоро після вибуху ІРА — Ірляндська Республіканська Армія — взяла на себе відповідальність за нього. Після того поширено слідство, яке в дуже короткому часі виявило, що в рафінерії усе функціонувало правильно, ніяких технічних пошкоджень, або недотягнень не було, ані немає слідів людського занедбання. Такий вислід слідства потягнув за собою різнобічні наслідки. Насамперед прийшлося зміцнити контролю таких вразливих промислових споруд, як рафінерії й хемічні комплекси з одного боку, а з другого — вдосконалити охорону членів королівської родини.

В Америці

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Александер Гейґ продовжує атакувати імперіялістичну політику Совєтського Союзу, кажучи, що Москва де тільки може, використовуючи свої маріонеткові режими в Африці, Азії, Південній Америці та інших частинах світу, шкодить країнам в тих частинах світу і підриває стратегічні інтереси Заходу. Виступаючи на Сиракюзському університеті, який надав йому почесний докторат з суспільних наук, Гейґ у своїм 15-хвилиннім виступі сильно обороняв зовнішню і внутрішню політику теперішньої Адміністрації президента Роналда Реґена, підкреслюючи при тому кілька разів про підривну діяльність Совєтського Союзу. Мабуть перший раз в історії американської дипломатії, державний секретар говорив також про те, що Москва стоїть тепер перед великими внутрішніми труднощами і загрозою, яка простягається від китайсько-совєтського кордону і кінчається на сателітних країнах. Він недвозначно натякав також на економічні й ідеологічні труднощі совєтських імперіялістів, які зокрема небезпечні для СССР і тому теперішні лідери є здібні на всякі потягнення, щоб тільки відхилити існуючу загрозу. Завданням теперішньої Адміністрації, — заявив Гейґ, є створити такі протизаходи, які конечні, щоб відбити всяку аґресію зі зовні.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ІНТЕНСИВНІ заходи поліції і службовців Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ), вбивства негритянських юнаків в Атланті, Джорджія, продовжуються. У вівторок, 12-го травня, поліція знову знайшла тіло 17-літнього юнака Вілліяма Баррета, який за всіма правдоподібностями являється 27-ою жертвою вбивника чи вбивників, що їх досі не змогли розкрити поліційні чинники. Родичі вбитого заявили поліції, що він в суботу, 9-го травня, потелефонував до хати і заявив, що ночуватиме в приятеля. Від того часу він не давав про себе знати і родина повідомила поліцію. Названий приятель опісля заявив, що В. Баррет в нього не то що не ночував, але навіть не контактувався з ним. Поліція зокрема пильно займається цим останнім випадком з надією, що їй вдасться знайти і розкрити вбивника.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена внесла, за посередництвом Департаменту здоров'я і суспільної обслуги, формальний внесок до Конґресу у справі реформи програми соціяльного забезпечення. Завданням цієї реформи, як заявили опісля офіційні речники Адміністрації, а зокрема секретар згаданого Департаменту Ричард С. Швайкер, є зберегти програму соціяльного забезпечення перед цілковитим банкрутством з одної сторони, і не допустити до підвишки вкладок до соціяльного забезпечення. Найбільш контроверсійною справою у проєкті Уряду є зниження відсотка пенсії для тих осіб, які рішаться піти на пенсію не на 65-му році життя, як загально прийнято в ЗСА, а на 62-ому році. Раніше такі особи отримували 80 відсотків пенсії, аж до часу осягнення 65-го року життя. Згідно з новим пляном вони отримували б тільки 55 відсотків. Такі заходи, на думку Швайкера, заощадять для програми 17 більйонів долярів на протязі п'ятьох років. Плян також передбачає необмежені заробітки для осіб після закінчення 65-го року життя, щоб таким чином заохотити їх до праці. Плян також включає певну реформу пенсій для непрацездатних, вдів пенсіонерів, федеральних урядовців тощо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гострий зворот

Можливо, що справжнє значення переведеної в минулому тижні у Римі дводенної конференції 14-ти міністрів закордонних справ Атлантійського бльоку (НАТО) можна буде оцінювати щойно з історичної перспективи. Покищо з коротких вісток можна схарактеризувати цю конференцію, яку обмежено до присутности тільки міністрів закордонних справ і по одному їх співробітникові, як гострий зворот цілого вільного зорганізованого світу — Західньої Европи, ЗСА і Канади — проти Совєтського Союзу. Прийнято цілком інший тон супроти кремлівських володарів. Прийнято цілком інший підхід до СССР, який яскраво різниться від ще недавнього „детанту" — і за президента Форда з державним секретарем Генрі Кіссінджером і за президента Джіммі Картера зі Сайрусом Венсом та його наслідником Едмондом Маскі. Загальне враження з короткого і безбарвного офіційного комунікату та особливо з інтерв'ю, що його дав у Римі державний секретар Александер Гейґ, виходить, що ця нарада міністрів закордонних справ стосувалася перегляду цілої актуальної ґльобальної політичної ситуації та що Александер Гейґ переконував своїх союзницьких колеґ, керівників закордонної політики вільних країн НАТО, що коренем міжнародного лиха є совєтський імперіялізм, підмурований месіяністичною місією комунізму Маркса-Леніна, і що, зокрема, Совєтський Союз є головним промотором та фактичним спонзором міжнародного тероризму.

Такої мови про Совєтський Союз і її політику, як її вжив Александер Гейґ у своєму інтерв'ю і якою говорив вже й раніше ми не чули — навіть за першого періоду урядування Д.Д.Айзенгавера, якого розумний державний секретар Джан Фостер Доллес проголосив був „політику визволення". Тепер не говориться про визволення, ані про третю світову війну, якої не хоче ніхто при здоровому умі, але говориться про смертельну загрозу від безперервного походу совєтського аґресивного імперіялізму та про потребу покласти тому походові кінець.

Державний секретар Александер Гейґ заповів, що ЗСА готові приступити до перерваних розмов із Совєтським Союзом про обмеження — чи радше редукції стратегічної зброї, але аж під кінець цього року, під умовою, що до того часу Совєтський Союз „докаже свою добру волю", отримавшись у першу чергу від збройної інтервенції у Польщі. Гейґ звернув увагу, що всі дотеперішні конференції західних держав із Совєтським Союзом служили Москві тільки як пропаґандивний засіб, що ось, мовляв, існує між СССР і Заходом „співіснування", та що водночас поза тією брехливою завісою Москва продовжувала свою політику підміновування світового миру своїм зброєнням, захоплюванням щораз нових територій та сприянням міжнародному тероризмові. Поки прийде до відновлення американсько-совєтських переговорів, відбудеться заповіджена вже конференція 14-ох секретарів оборони (військових справ) напевне з участю членів Генеральних штабів, — і відбудеться зустріч Гейґа зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком.

Не йдеться тут про одну чи другу конференцію. Йдеться про те, що ЗСА і всі членські країни НАТО здають собі вже справу, що дальше потурання совєтському імперіялізмові невідхильно доведе до третьої світової війни. Ми є свідками прецікавого процесу у міжнародній ситуації. Адже за чеського комуністичного лідера Александра Дубчека лібералізація комуністичного режиму в Чехо-Словаччині була куди скромніша й обережніша, ані ж лібералізація у Польщі, де порушено такі канони комуністичного правління, як леґалізація робітничих спілок, незалежних від компартії чи допущення їх до радіо-телевізійних засобів комунікації.

Проте СССР не переводить своєї військової інтервенції у Польщі за „доктриною Брежнєва": не робить цього, бо здає собі справу, що міг би стати камінчиком, що зрушив би лявіну третьої світової війни. Недавно можна було прочитати, що совєтська інвазія Афганістану не мала на цілі нафту, а забезпечення собі одного відтинку фронту від сторони Китаю. СССР не хоче і боїться війни на два фронти — проти Заходу, проти Західньої Европи й Америки і проти Китаю. Читаємо, що СССР скріплює щораз більше свою мільйонову армію біля кордонів Китаю. Західня Німеччина під кермою соціялістичного канцлера Гельмута Шмідта наполягає на покращання відносин із СССР.

Але кремлівські володарі не відмовляються від принципу „що моє — це моє, а що твоє, то про це можна говорити". Вони не відтягають своїх військ до лінії ані за Ялтинським, ані тим паче за Ризьким договором. Вони не виречуться місії „угроблення вільного світу". І тому скорше чи пізніше — мусить прийти або до зудару або до розвалу цієї імперії.

Т.Т.

НАСТУП МОСКВИ НА РЕЛІГІЙНОМУ ФРОНТІ

IV

Накінець архиєпископ Макарій ще й таку пропаганду „строчить": „Наша церква, як і завжди, виступає за співробітництво з католиками, за досягнення єдності між усіма християнами. Цьому сприяють зустрічі керівників обох церков, богословські співбесіди, що періодично мають місце у наших відносинах. — Так звана ‚уніатська церква', — сказав на закінчення архієпископ Макарій, — яка все ще намагається обстоювати своє права на існування десь в еміграції, денаціоналізована й зайшла у глухий кут".

А Церква живе і росте!

Як виглядає цей „сліпий кут", який увижається архиєпископові Макарієві, пояснює інший большевицький пропаґандист Олег Вовк, у цій же самій газетці, тільки в її англомовному виданні ч.5 ц.р. Він пише:

„Між іншим ця „потребуюча" організація (це так про нашу „Церкву в потребі") це є та одна з реакційних груп, від якої недобитки уніятських священиків дістають мільйони долярів на підпільну діяльність у Совєтській Україні. А як ці гроші видається, то показав суд у Львові над католицьким священиком Бернардом Вінцензо, який під прикриттям туриста пачкував в Україну гроші на оживлення уніятської церкви".

Отже „товариш" Вовк вияснює, що наша Католицька церква не лише не є в „сліпому куті", як хотів би архиєпископом Макарій, але й веде акцію розбудови релігійного життя, не боячись совєтської влади, КҐБ, мільйонів совєтських солдатів, а мільйонові засоби на ту велику акцію дістає від своїх вірних. Добрий то „сліпий кут"!

У безсильній люті цей же Олег Вовк, чи хто скривається під таким соковитим прізвищем, вимішує з болотом і Полковника Є. Побігущого і о. І. Гриньова, мюнхенський „Шлях перемоги" і „Християнський голос", а найбільше дістається Патріярхові Блаженнішому Йосифові. Накінець, не маючи інших арґументів і засобів, притягає він у допомогу „Українське життя" з Чікаґо і цитує нототрійного А. Білинського з Мюнхену, який заявляє, що побувавши в Україні, він не бачив „церкви в катакомбах". І ми йому щиро віримо. Він таки не бачив тієї церкви і запевнюємо його, що й не побачить, бо знаючи його, ніхто в Україні не поведе його туди.

Накінець хочеться згадати ще одного „ієрарха", митрополита Львова й Тернополя Миколая, очевидно з цієї ж самої Русской Православної Церкви. Митрополит Миколай також дуже стурбований Українською Католицькою Церквою, тією Церквою, що на думку його „побратима по службі" архиєпископа з Умані Макарія є в „сліпому куті". Митрополит Миколай стероризований „відновленням Юнії, що значить незгоду й ворожнечу до інших слов'янських народів". Митрополит Миколай думає про Росію, а пише слов'янські народи. Між слов'янськими народами — значна частина католики, отже їм нічого боятися ще однієї католицької церкви. Бояться російські шовіністи і всі пімени, макарії та миколаї, що служать цьому шовінізмові.

Комуністична партія Совєтського Союзу і її пропаґандивний апарат дуже „схвильовані" долею православ'я і тому перестерігають „українців православної віри, що українські уніяти хотять їх склонити до прийняття католицизму", — як пише наш знайомий О. Вовк в англомовних „Нюз фром Юкрейн" ч.40 з 1980 року. „Товариш" Вовк не може сказати, що в Україні Москва знищила Українську Православну Церкву й намагається на її місце насадити свою русску Православну Церкву і тому він пише, що українські католики „плекають давню мрію: підпорядкувати „Східню Православну Церкву" в Україні під владу Риму".

А ще більше він занепокоєний тим, що Патріярх Сліпий хоче зміцнення й розбудови української вітки Вселенської Католицької Церкви. Це його і його хлібодавців непокоїть найбільше. Він жалується: „Розвиваючи свою нав'язливу ідею, Сліпий робить усе, що в його силах, щоб переконати своїх опонентів, з огляду на інтереси українського буржуазного націоналізму, в політичній потребі з'єднаної Української Церкви, яка зуміє відбити всіх ворогів, як релігійних так і політичних". А це вже в очах московських лідерів таки найбільший гріх.

Хотять посіяти незгоду

Але цього арґументу він уживає, щоб представити перед нашими православними братами „небезпеку" католицизму, а зокрема українського католицизму й особисто його великого подвижника Патріярха Йосифа. О. Вовк як добре вивчений теолог, або історик церкви вияснює релігійну проблематику й займає становище в усіх засадничих релігійних правах. Неначе на глум орган КҐБ — „Вісті з України" — розписуються про початок християнізму на Україні, про його тодішній характер. Як жалко, що ця газета не є в продажу в Україні! А то не раз могли б люди довідатися з неї чимало цікавого, а в першу чергу чого Москва боїться, та проти чого вона найбільше виступає. З тих писань ясно, що Москва ще й надалі впевнена, що завдані нею удари українському православ'ю ще до

(Закінчення на стор. 4)

Іван Кедрин

ЗА ЖИДІВСЬКО-УКРАЇНСЬКУ СПІВПРАЦЮ

II

Вони насправді продовжували традицію — орієнтації на польську державу і її уряд, а не на автохтонне українське населення. Правда, офіційний орган того жидівського табору, щоденник „Хвиля" у Львові дуже дбайливо виминав будь-які протиукраїнські випади і референт українських справ у „Хвилі" як також тамошній літературний референт, жили в гарних взаєминах із членами редакції „Діла". Але поза Східньою Галичиною, на північнозахідніх землях і в корінній Польщі жиди займали інше становище. „Бльок національних меншин" у соймових виборах 1922 року здобув сто відсотків польських мандатів. І згодом, коли леґальні галицькі політичні партії рішили взяти активну участь у виборах, то знайшлася у Варшаві група жидівських політиків під головуванням Ісаака Ґрінбавма, яка вступила до бльоку національних меншин у соймових виборах 1928 року.

І в Східній Галичині теж були білі круки, як посол Інзлер і сенатор Рінґлер, які йшли з українцями — проти політики Леона Райха.

Тоді теж, у 30-их роках жидівський історик Шіппер вперше з'ясував історично вірне підложжя погрому за Хмельницького і, згодом, коліївщини. Він критикував поставу загалу жидівського населення на Правобережжі, що задовольнялося ролею асиміляторського знаряддя польської шляхетської влади, наражуючись на пімсту від українських селянських мас у часі кризи.

І так подекуди є й по нинішній день: жидівське суспільство в масі є протиукраїнське, Богдана Хмельницького і Симона Петлюру вважає за „погромщиків", не маючи поняття про наказ Симона Петлюри ч. 31 з 26-го серпня 1969 року. Проти погромів — жиди в масі вважають українців за антисемітів. І коли прибув до ЗСА з України д-р Михаїл Штерн, то в наслідок його виступів в обороні концепції спільного з українцями антисовєтського фронту — жидівська громада в ЗСА від нього відвернулася і його ізолювала. Але приїзд Я. Сусленського доказав, що білих круків в жидівському суспільстві, які пропаґують співпрацю з українцями, є щораз більше.

Є деяка аналогія між проблемою польсько-українських та жидівсько-українських відносин. Хто з поляків виховався тільки на „Огнєм і мєчем" Сєнкевіча і дивиться на українців все ще очима Заґлоби, то „почціви людек руські" існує тільки у постаті слухняних їм одиниць, а загал українства вважає за збунтовану проти законної польської влади чернь. Політично, ці польські кола, які становили і дотепер становлять більшість у польському суспільстві, схвалюють політику національної асиміляції. Усе ж, у польському суспільстві є більше „білих круків". Центр паризької „Культури" підніс польську політичну думку на вищий рівень, ревізіонізм в оцінці польсько-українських відносин охопив не тільки публіцистів тієї мірки, як Лободовські і пок. Мєрошевські, але й цілий гурт учених високої кляси (пок. проф. Галєцкі, сучасні професори Вандич, Дзєвановскі й ін.) і коли у відношенні до насильно переселених на „відзискані землі" лемків польський комуністичний уряд стосує далі політику національної асиміляції, то діє тут не тільки злощасна традиція, але ненависницька постава польського духовенства та — цькування збоку Москви.

Розсварювання поляків з українцями — це та сама принципова політика Москви, що й розсварювання жидів з українцями. Ця політика має успіхи власне у згаданій традиційній поставі жидівських поселенців у широкому світі, що жиди в Україні і далі орієнтуються на державу і режим, а не на нарід, серед якого живуть. Відсіль той феномен, що коли царська Росія мала антисемітизм за принцип своєї внутрішньої політики, — коли погроми організували російські поліційні пристави, коли ведено тижнями скандальний процес Бейліса з такими нісенітними обвинуваченнями, як користування християнською кров'ю у випікуванні маци, — то всього цього жидівське суспільство наче не пам'ятає. Розсіяні у світі жиди в масі були і є русофілами, зате ставляться до українців, як до підпори німецького нацизму та погромщиків. Про українські жертви в Бабиному Ярі не говориться. Про кривавий протиукраїнський режим Еріха Коха не говориться. Про економічне і психологічне підложжя українського антисемітизму ні словом ніде не згадується, зате вбачається у підході українців до жидів тільки расову ненависть, — всупереч історичній правді, всупереч історичній дійсності.

Ми, українці, які знаємо, що за царату жидів не допускали до високих шкіл, ані до державного апарату ані до старшинських ступнів, розуміємо, що психологічно і розумово жиди були виправдані, коли кинулись у відчинені їм двері після жовтневої революції.

(Продовження буде)

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Коли розцвітають вишні...

Крізь моє широке й високе вікно, вікно на світ, іноді гляджу в минуле. Воно відкотилось вже чвертьстолітніми кроками, та відгомін отих кроків ходить гейби за мною.

Я у місті „Братньої Любови", з печаттю отого „ґрінора", що щойно вчиться ходити зовсім новими стежками.

Мене запросило в гості ввічливе подружжя Горецьких, і я їду в багату дільницю міста на недільний, святковий обід.

Моя візитова сукня пахне ще УНРою, та разочок перел (за 99 центів у Вулворта) рятує дещо незручну ситуацію.

Мене запросили в гості, — тож їду. Був травень. У садку подружжя Горецьких розцвітались вишні пінистими свіжими переливами, і пані дому, зодягнена в білу сукенку, зустріла мене на порозі вишнево-цвітними поцілунками.

— Заходьте, заходьте, прошу, — сказала українською мовою. — Walter, our guest is here...

Мене „ґрінорку" вдарила пишнота хати, ота традиційна обстановка з брокатовою у квіти канапою, з „end"-столиками під лямпу, „кофітейбел", що блистівся мов люстро, кришталевий свічник, усміхнені щастям Аморки, пухнатий килим від стіни до стіни, що ковтав мов давун, мої протерті обцаси, і я не йшла, а штильгала по ньому.

Ввічливий пан Горецький тримав мене легко під рам'я.

Наша розмова крутилась довкола весняної погоди, квітучих в садку вишень, еміґраційних, доволі складних проблем, аж поки гарненька Ґльорія з'явилась із ракетою в хаті. Ґльорія, студентка середньої школи, в полоні тенісових змагань, в коротких, біленьких шортах, вибачилась за одяг і щезла в своїй кімнаті.

— Обід готовий, — сповістила весело пані Джулія, прошу сідати, прошу сідати до столу!

Мене ошоломшила льняна скатерть, що звисала майже додолу, правдиво срібне накриття, і тарілки із срібною квіткою. У вазочці, що розкішно пишалася, розсипалась китичка фіялок.

— Ми будемо мати печену домашню качку, яблучний пай, і морозиво, сказала усміхнена пані, і наша чвірка засіла разом до столу.

Мов за помахом магічної палички серветки з'явились на колінах, і почалось пирування.

Пообідавши, пан Горецький метнувся зразу до платівок, і мої Бандуристи співали до душі господарів.

Володимир і Юлія полинули в далекий світ. Їхні українські серця, присипані попелом літ, ожили рідними звуками, із синіх очей Володимира капали сльози.

Ожило все, відгребалось у пам'яті коріння і я відчувала, що між нами, крім матеріяльних бар'єр, не існує ніяка прірва.

Ми грали українські платівки одну за одною, їх було в хаті багато.

Мене відвозив додому пан Горецький своєю зеленою лімузиною, і я все ще не знала його професії, ні професії дружини.

Хатня обстановка говорила про велику заможність а вологість синіх очей, говорили про серце.

— У вас адвокатська канцелярія? — спитала я досить несміливо, бо тоді адвокатська професія була на першому місці.

Настала хвилина тиші, як же гнітючої тиші.

— Я мию вікна по банках — відповів пан Горецький мию вже двадцять років.

* * *

Пана Горецького немає вже в живих і Джулія відійшла з цього світу, та кожного року в травні, коли розцвітаються вишні, коли у вікні квітярень з'являються сині фіялки, я бачу усміхнену пані Юльцю в її коронковій сукні, й оту українську гостинність, любов до рідної пісні, сльозу із синіх очей, і чую теплі слова: — Обід готовий, прошу сідати до столу...

Степан Куропась

„Національні проблеми останньої імперії" — потрібна література

Книжка Ізраїля Клейнера якраз на часі, коли монтується українсько-жидівське співжиття, в часі, коли в Совєтській Україні зростають рухи опору до політики російського шовінізму, май же фашизму. Книжка Ізраїля Клейнера — на 400 сторінок., видана 1978 року в Парижі в Першій українській друкарні у Франції.

Ім'я автора не нове, він народився в Києві у 1935 році; був репресований, 1971 р. виїхав до Ізраїля. У видавництві „Сучасність" вийшла його перша книжка „Анекдотична трагедія" в 1974 році. Зараз він працює в українській редакції радіо „Свобода". Звання доктора філософії Українського Вільного Університету здобув д-р Клейнер в Мюнхені.

Автор, як у фільмі, переходить всі етапи останньої імперії СССР часів Сталіна і „відлиги" Хрущова. Він доводить, що імперія СССР тримається завдяки єдності території, коли більше гуманні імперії Англії, Франції чи Португалії не мали спільних кордонів з матери-

(Продовження на ст. 3)

Роман Шраменко

НЕСКОРЕНА СОКАЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ

I

Війна

Була золота й тепла українська осінь 1939 року.

Німці заатакували Польщу і зразу ж, таки на наших очах почали тріщати стіни зарозумілого моцарства. Поляки в хаосі втікали: одні на Захід, інші на Схід, хоча через радіо гриміли ще повні бундючности слова польських полководців.

Сокаль враз із своїми розлогими та багатими селами насторожено приглядався цим подіям, не знаючи що принесе завтрашній день.

Українці Сокальщини терпеливо переносили польську окупацію два десятки років, відчуваючи кожночасно всі утиски, якими „благородили" нас поляки. Несправедлива й до зухвальства зарозуміла державна система Польщі, ще добре не ставши на ноги й сама по розпаді царської Росії та Австро-Угорської монархії, з подивугідною увагою почала переслідувати все, що не польське, накидаючи автохтонам-українцям у прерізний спосіб польонізацію, латинізацію та принаду продати себе за кращі матеріяльні виголи.

Шовінізм, політична задиркуватість та нетерпимість польських урядових чинників були такі наявні, що кожного нового дня породжували все більшу ворожнечу поміж українцями й поляками, яка постійно почала проявлятися у прерізних виступах.

Польська держава створила жахливі економічні нерівності, де з одного боку жили багатії, які марнотратно розкидали гроші, а — з другого, наче в другім світі животіли бідні люди, працюючи 12 годин денно за вартість одного кілограма цукру.

Автономія, якою мали користуватись українці, була зведена до мінімум, а її заступав штучно насаджуваний колоніялізм, який привозив на українські землі всілякі масти прерізних зайдів, які не вміли й не розуміли пошанування історичних, культурних чи навіть релігійних вартостей українського народу. Така політика силою факту доводила, що слабодухи та пристосованці, яких на жаль має кожний поневолений нарід, — почали „переписуватися" на поляків, зміняти релігію на римо-китолицьку, одружуватися із польками, чи оминати сяк-так існуючі ще тут і там українські школи. Ішли до польських „паньствових", щоб пізніше дістати теплу „посаду". Але пропорційно їх було мало, хоча всі ми ще їх пригадуємо, бо яничари всюди були гіршими від ворога.

І наш Сокаль їх також мав, хоч в порівнянні — дуже мало.

Одначе народ був ненарушений! Стояв мов ґраніт твердий та міцний, відбиваючи ворожі удари, які не раз були болючо-дошкульні: пацифікація українських сіл, цензура в українських газетах, журналах, книжках. Заборона культурно-мистецьких виступів, виховно-молодечих організацій тощо, були на порядку дня.

Сокаль географічно положений у трикутнику, де сходяться українські землі Галичини, Буковини та Холмщини, п'ючи воду із спокійного, але завжди пульсуючого життям Бугу. Тому через Сокаль та його північні околиці, свідомі та виховні й керовані УВО-ОУН села, йшли на Волинь і Холмщину акції української національної допомоги, якої там було до загину потрібно.

Коли на Волині заборонили поляки писане українське слово, тоді перевожено їм через Буг українські газети, підпільну націоналістичну літературу, інструкції для організування звен ОУН, а понад все нашу дружню добру волю — допомогти.

Коли поляки почали в 1937 році валити й нищити на Холмщині українські православні церкви, тоді наша галицька, а зокрема сокальська молодь почала протестувати, їхати на Холмщину, щоб будь-як і там допомогти покривдженим українським братам.

І ось в такій ситуації український Сокаль, його чепурні та національно-свідомі села, жертвенний та трудолюбивий народ, зустріли польсько-німецьку війну.

Українці насторожено очікували: всі ждали зміни, бо сучасність була абсурдом.

Сокаль був приготовлений зустріти все, що найкраще, а також, що найгірше.

Поділ

Після короткої війни між Польщею а гітлерівською Німеччиною, у нас на Сокальщині запанувало своєрідне самоурядування. Польська адміністрація безслідно втікала і ми так й не побачили сподіваних воєнних дій.

Одначе за кілька днів почали поширюватись вістки, що Сталін рішив „визволяти" українців із панської неволі. Спочатку тому ніхто не вірив, але вже по короткому часі прийшло потвердження, що совєтська армія перейшла Збруч, а десь по тижневі часу побачили ми перші большевицькі танки...

Нас „визволили"!

Совєтські війська без найменшого спротиву зайняли Сокаль та цілу його східньопівденну частину, а тоді обережно переформували Буг та всадовились на західньо-північні землі Сокальщини.

Покищо сокальчани тим всім дуже не переймалися, хоч тут і там сіялась непевність за завтрашній день, який ворожив якусь нову біду. Але польська окупація наносила такі пакості, була така жебрацько-дешева та закокурічена, що люди принаймні в цю мить були задоволені, що позбулися нарешті їхньої „опіки".

Совєтські війська, які вмаршували в Сокальщину вбільшості складалися з українців. Вони нікого не займали, були досить „чемні", стримано відповідали на будь-які наші питання, але видно було в них очевидне здивування, що ми такі „заміжні".

З кожним новим днем ставало ясніше: Сталін договорився з Гітлером про поділ Польщі, а тим же Галичину та Волинь з Поліссям включно приділено до СССР, але докладно ніхто не знав, як дійсно виглядатиме цей поділ. Люди вовтузились й старались себе в цім якось відповідно до нових обставин примінити.

Та одного дня совєтські війська тихо і без пояснення почали повертатись назад за Буг. І тут встановлено нову границю. Сокаль місто враз із східньопівденними землями опинилися під окупацією Совєтського Союзу, а передмістя Сокаля — Забуже, містечко Кристинопіль, Варяж та західньопівнічні землі Сокальщини, попали німцям.

Продовження буде

„Національні проблеми..."

(Продовження зі стор. 2)

ком. Народи СССР — чужі одні одним, і це може довести до розпаду імперії. Якщо клясова ненависть не зможе, то національна зможе доконати розпад імперії, вожді якої твердять, що національне питання було успішно вирішено.

Депортація цілих народів, організація штучного голоду в Україні, мережа каральних органів не є розв'язкою, коли „російський буржуазний націоналізм" не поборюється. Російський саміздат (самвидав) боронить політику єдиного совєтського народу, а ідеологія російських націоналістів, хоч ворожа комуністичному режимові, не загрожує єдності імперії, а навпаки підтримує цю єдність.

Автор вичислює опозиційні рухи, які не закінчилися з упадком царської імперії, що свідчить про незнищенність національної традиції. Він ділить рухи опору на демократів, неомарксистів і слав'янофілів. Нема жадних партій в СССР, а є лише течії, пов'язані між собою підпільною літературою самвидаву. Це хоронить течії від переслідувань, бо партії були б негайно викриті й знищені. Вони прямують шляхом ідейного, а не організаційного зв'язку. Однією з головних тем самвидаву є національна проблема. Татари, найбільш загрожені, зібрали 130 тисяч підписів, литовці — 17 тисяч.

Книга Клейнера обіймає вісім розділів і її додатків такого змісту: Опозиційні рухи в СССР і національне питання; Національні проблеми у виступах російських ліберальних демократів і неомарксистів; Російський націоналізм, національні рухи в неросійських радянських республіках; Національне питання в Україні і український національний рух; Рухи за повернення до своїх національних територій; Сучасний єврейський національний рух в СССР та російський імперіялізм і Совєтський Союз.

Зміст додатків: Таблиця найбільших народів СССР; Про проблему відновлення прав осіб і народів, порушених під час насильницького переселення; Про русифікацію і націоналізм; Слово нації, як оцінка світової ситуації; Російський месіянізм та нова національна свідомість; Відокремлення чи зближення; Послання Раді Національностей Верховної Ради СССР; Уряд УССР, як речник національної цілости, його відповідальність за націю (Іван Дзюба); Замість останнього слова (Валентин Мороз); Соціяльні передумови національного пробудження євреїв та Звернення до єврейських громад світу.

Книжка озброює читачів знанням про події, що сталися на протязі останніх років від Другої світової війни. Без такого знання неможна забирати слова в пресі чи на вічах і в інших імпрезах, бо це доводить лише до сварки й обвинувачень. Треба знати свій предмет і предмет противника. А книжка Ізраїля Клейнера дає таку зброю і знання.

Самі крики з книжки „Пан Тадеуш" „Гей же на Сопліце" не важні, вони були добрі в часі, коли полковник Іван Богун бився з паном Володийовським! (див. „Огнем і мечем" Сєнкевіча).

Російські ліберали-демократи ставлять націоналізм поруч з расизмом і мілітаризмом. Рой Медведєв уважає боротьбу за права контрреволюцією. Ліберал С. Краснов так розв'язує проблему: українці й білоруси злютовані з російським народом спільністю крови, віри, мови й культури. Російський народ робив для них не лише погане, але й багато доброго. Відірвати їх один від одного немислимо і неможливо! Російські єдинонеділимці кажуть: ми, росіяни, занадто звикли поступатися й знічуватися перед наглістю інородних хамів. Нашому спрямуванню також симпатизують багато інородців; українців і білорусів ми не відрізняємо від росіян.

Москва не перестала бути „третім Римом" від того, що в Росії сталася Жовтнева революція. Навпаки Росія збереглася, як третій Рим, саме завдяки цій революції.

На тему самостійности України російські шовіністи мають такий плян і будучність України на мапі: „Не відповідають етнографічним і сучасні кордони України. У межах України живе сім мільйонів росіян і мабуть не менша кількість обрусілих українців. Якби справді постало питання про самостійне буття України, неминуче треба було б переглянути її кордони. Україна мусіла б віддати Крим Харківську, Донецьку, Луганську та Запорізьку області з переважно російським населенням; Одеську, Миколаївську, Херсонську, Дніпропетровську та Сумську області з населенням досить русифікованим, області, історично освоєні російською державою. На що могла розраховувати решта, що залишилася б без виходу до моря й без головних промислових районів? Хай подумають (українці) про претенсії поляків на західні області і забудуть про зазіхання на Кубань та на області Чорноземного центру, то вони цілком смішовинні!"

Імперіялізм СССР і російських фашистів тотожний, різнить їх тільки релігія. Але це різнило теж Гітлера від решти німців, а проте вони злучилися. Єдинонеділимці радять українцям співжиття з великим російським народом в одній державі, а не самостійність. Значить в Росії без змін.

Книжка потрібна в бібліотеці кожної української родини!

Перед 50-річним ювілеєм ОДВУ в Рочестері

У 1981 році минає 50 років з того часу, коли в Рочестері засновано 20-ий Відділ Організації Державного Відродження України (ОДВУ).

Централя ОДВУ в Америці постала в 1930 році на заклик голови Проводу Українських Націоналістів Євгена Коновальця з метою, щоб українська еміграція діяла організовано, допомагаючи братам і сестрам у рідному краї в боротьбі за відродження в Україні української держави.

Двадцятий Відділ ОДВУ в Рочестері належав до одних з передових в Америці, особливо в трицятих роках. В ньому було тоді 98 активних членів, була духова оркестра з 48-ма інструментами і надавав тон в громадсько-політичному житті української громади в Рочестері. Крім матеріяльної та моральної допомоги батьківщині, українці в Рочестері влаштовували протестаційні маніфестації та віча, в яких брало участь понад три тисячі патріотичної української громади, серед них 400-500 осіб молоді, про що широко й зі захопленням писала американська преса.

Демонстранти мали на меті змобілізувати опінію вільного світу на захист поневоленого й гнобленого українського народу.

Центром діяльности 20-го Відділу ОДВУ завжди була Українська Греко-Католицька Церква св. Йосафата, а духовним провідником організації в трицятих роках був св.п. отець Василь Турула. Ширші інформації про славні дні українських патріотів за океаном, організованих в ОДВУ в Рочестері, надруковано в „Пропам'ятній книзі", яку 20-ий Відділ ОДВУ видав з нагоди відзначення 50-річчя.

Духовні провідники українських церков, католицької та православної, добре обізнані з діяльністю ОДВУ та високо цінять заслуги цієї організації, тому двадцятий Відділ ОДВУ в Рочестері одержав благословення-привітання від Патріярха Блаженнішого Йосифа, Митрополита УАПЦ Блаженнішого Мстислава, Митрополита УКЦ Кир Степана, Владики Стемфордського Василя та інших визначних духовних отців.

Ювілейне свято 20-го Відділу ОДВУ в Рочестері відбудеться 17-го травня, о четвертій год. по полудні, в авдиторії парафіяльної школи української католицької церкви св. Йосафата.

Крім духовенства та видатних громадських українських діячів, почесними гостями будуть також: д-р Микола Плав'юк, президент СКВУ, д-р Богдан Шебунчак, голова Центральної Управи ОДВУ.

Мистецьку програму прикрасить оперова співачка солістка Марта Кокольська-Мусійчук з Ню Йорку.

Управа 20-го Відділу ОДВУ

Великдень у Мейплвуді

Великодні відправи Світлого Воскресіння Ісуса Христа набрали в цьому році виняткового значення в українській православній парафії Св. Вознесіння у Мейплвуді, Н. Дж., коли Великодня Літургія передавалася безпосередньо через „Голос Америки" в Україну та інші східньоевропейські країни.

Св. Літургію відслужив настоятель парафії о. Іван Наконечний у сослуженні о. протодиякона Володимира Поліщука і 12-ти вівтарних хлопців. Співав парафіяльний хор під орудою дириґента Леоніда Харченка та з участю солістки хору Раїси Дідок-Волуйчик. Із піднесенням звучали чудові воскресні пісні. Апостола прочитав українською мовою 13-річний Андрій Кучинський.

Після прочитання Св. Євангелії о. Наконечний виголосив зворушливі привітання для наших братів і сестер в Україні. Підкресливши особливе духовне значення Христового Воскресіння, зокрема для тих, що перебувають у неволі, о. Наконечний висловив молитовне бажання, щоб уже в недалекому майбутньому вільний світ міг слухати Воскресні передачі відродженої Української Православної Церкви із Свято-Соборського Собору в Києві. Свідомість, що ці слова й молитви доходять в Україну, що наші рідні можуть прислухатися до них разом з нами, українцями у вільному світі, викликала помітне зворушення у вірних. Відчувалося справжнє духовне з'єднання.

Традиційним посвяченням пасок на травнику біля церкви закінчилася ця історична Великодня Літургія.

Н. Н.

Дружина посадника...

(Продовження зі стор. 1)

щороку, 10-го грудня, вшановує спеціяльною імпрезою Інтернаціональний Міжнародний День Людських Прав.

На зустрічі полуденку У. Мазуркевич подарувала Пет Ґрін один примірник книжки „Нездоланий Дух", — збірник підпільних поезій, написаних українськими жінками — політичними в'язнями. З цієї книжки в перекладах на англійську мову читав поезії Ірини Сеник й інших ув'язнених українок зібраним Дж. Шестак.

Після полуденку У. Мазуркевич розповідала про минулу працю Комітету та говорила про пляни в обороні переслідуваних й певні заходи в майбутньому, в яких обіцяла дружина посадника по змозі взяти участь.

На закінчення цієї зустрічі несподівано прибув сам посадник Філядельфії Билл Ґрін, що дало нагоду українським гостям познайомити і його з турботами й працею українців його міста на форумі оборони людських і національних прав.

Д-р М. Снігурович...

(Продовження зі стор. 1)

нів Управи Окружного Комітету.

Голова у своєму звіті підкреслив позитиви та негативи діяльности Округи. До позитивів належали: прогулька членів та нечленів до статуї Свободи, а відтак до Головної Канцелярії УНСоюзу. Мета поїздки відзначення 85-річного ювілею УНСоюзу, як також дати змогу оглянути всім Українську Будівлю УНСоюзу. На думку звітодавця, такі прогульки дуже корисні. Голова дякував далі за діяльність Відділів, які він відвідав 14-го червня м. р. і роздав нагороди для студентів шкіл українознавства. Він відвідав 29-го червня Відділ у Гартфорді, а 9-го листопада відбув організаційні збори в Ню Гейвені. Далі було висловлено признання секретареві 59-го Відділу Тарасові Сливінському за придбання найбільшого числа членів і подяку головному організаторові Василеві Оріховському за прибуття на Окружні Збори.

До негативів зачислив д-р Снігурович невелику кількість нових членів. На 18 Відділів в Окрузі тільки 9 працювали, приєднавши 40 нових членів.

Далі слідували звіти: секретаря Т. Сливінського й касира В. Добчанського. За Контрольну комісію звітував голова В. Василенко заявляючи, що все було в найкращому порядку; він подав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Внесок прийнято одноголосно.

Нову Управу Окружного Комітету Відділів УНСоюзу обрано в такому складі: голова — д-р М. Снігурович, заступник голови Я. Несторчук, секретар — Т. Сливінський, касир — В. Добчанський. Контрольна комісія: В. Василенко — голова, Григорій Ґіна і Іван Михайлишин — члени. Вибрано теж до Управи Степана Тарасюка, Ірину Олійник і Дмитра Стеця.

Після вибору нової Управи промовляв головний організатор В. Оріховський, який у своєму слові заторкнув організаційні та загальногромадські справи, звернувши увагу на події XIII Конгресу Українців Америки. Він давав вияснення щодо становища, яке зайняв Екзекутивний Комітет УНСоюзу та закликав до єдности і згоди в громаді, бо всякі непорозуміння приносять тільки шкоду українській спільноті. В. Оріховський закликав присутніх включитися в організаційну працю, щоб така установа, як УНСоюз міг далі розвиватися для добра своїх членів та всієї української спільноти у вільному світі.

Після доповіді головного організатора промовляв головний контролер проф. І. Телюк. Він, як економіст, звернув увагу на інфляційний стан в країні і тому, на його думку, УНСоюз повинен перевірити дивіденди і інші економічні аспекти діяльности. Екзекутива УНСоюзу повинна залишити справи політичного характеру іншим, а звернути увагу на справи суспільні. Явище XIII Конгресу нездорове і відбивається негативно на УНСоюзові.

Після доповідей гостей зв'язалася жвава дискусія, в якій брали участь численні дискутанти. В дискусії найбільше уваги присвячено становищу, яке зайняв УНСоюз на XIII Конгресі. Переважали голоси, щоб Екзекутива зревідувала дотеперішню поставу і зміряла до компромісу з теперішньою Управою УККА.

Переобраний голова д-р М. Снігурович подякував гостям за доповіді та закликав присутніх до праці, щоб УНСоюз міг далі успішно розвиватися. Назакінчення була перекуска, яку приготовили пані з Вилимантику.

ОБИДВІ КОМІСІЇ для сільського господарства в Сенаті і Палаті Репрезентантів одобрили зниження витрат Уряду на 1,5 більйона долярів призначених на харчеві карточки, якими в минулому користувалися 22 мільйони американців. Після затвердження цієї рекомендації комісій багато осіб взагалі втратять право на отримування безплатних харчевих квитків, а іншим обмежать цю допомогу.

Замість квітів на могилу
сл. п. Ганни Дмитерко-Ратич
складаємо 25.00 дол. на ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ
•
Синам і цілій Родині складаємо щирі слова співчуття
Богдан і Ореста ТКАЧУКИ з дітьми

Ділимося сумною вісткою з Ветеранами та всім Громадянством м. Чікаґо, що в ранніх годинах, 9-го травня 1981 року, несподівано, відійшов від нас, член Станиці СУВА, довголітній скарбник Головної Управи СУВА

бл. п.
ВАСИЛЬ ОЛЕКСІЄВИЧ БРАЖНИК

Поручник Армії УНР,
нар. 27 березня 1906 року в м. Білопілля, Україна.

Покійний був прикладом українського вояка-патріота, чесним, обов'язковим працівником кількох організацій, та секретарем парафіяльної управи місцевого УПСобору св. Володимира.

ПАНАХИДА в середу, 13 б. м. в похоронному заведенні Музика і Син о год. 19.00.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ 14-го б. м. в катедрі св. Володимира о год. 9.30 звідки на Ельвуд цвинтар для похорону.

У смутку Друзі і Приятелі та Родичі в Україні.

Головна Управа СУВА

Пластова Станична Старшина
Станиці Пассейк, Н. Дж.

ділиться болючою вісткою з Пластунами та Українською Громадою, що в неділю, 10-го травня 1981 року відійшов у Вічність

бл. п. ст. пл.
РОМАН ЮРІЙ БАКАЛЕЦЬ

Опечаленій Родині Покійного складаємо щирі вислови глибокого співчуття.

Пластова Станична Старшина

ОДНОЮ З ПЕРШИХ ДЕРЖАВ, яка проголосила спеціяльний антитерористичний закон, є республіка Перу в Південній Америці. Закон видав декретом президент Фернандо Беляунде Террі, який має такі прерогативи. Закон викликаний потребою боротися рішуче проти тероризму, який поширився у південній частині гір Анди. Терористи нищать електрівні, підривають поїзди, палять школи й уряди, захоплюють радіостанції й проголошують з них свої проклямації, доки урядові війська не відберуть зайнятих терористами радіостанцій, обкидують бомбами поліційні станиці та урядові будинки. Виданий закон докладно клясифікує, за які вчинки слід кваліфікувати людину терористом. Населення прийняло цей закон з великою полегшею, але запротестувала проти нього Комісія прав людини в Лімі, столиці Перу. Тепер ця комісія збирає підписи під петицією, щоб закон про боротьбу з тероризмом відкликати. Згідно з обов'язуючим у Перу законом 50,000 підписів вистачить, щоб вимагати від парляменту відкликання цього закону.

Наступ Москви...

(Продовження зі стор. 2)

сьогодні дадуть себе відчути, що українське православ'я ще не зуміло отрястися від тих нещасть і знищень, що їх воно зазнало з її рук. І саме тому вона так рішуче наступає на Українську Католицьку Церкву й робить усе можливе, щоб не допустити до зближення між українськими православними й католиками. Та дарма, бо ми вже давно маємо поза собою період релігійних конфліктів. Якщо навіть тут, чи там вони вибухнуть, то це спорадичне радше припадкове явище, виниклий вогонь непорозумінь швидко буває пригашений, а його причина усунена.

Совєтські задуми не повелися

Впрочім сьогодні світ не той, щоб Москва могла чинити в ньому релігійну колотнечу. Екуменічний рух під сучасну пору-це жива, хоч на початку свого розвитку духоворелігійна й суспільна сила. Той рух підтримуваний сьогодні найбільшими світочами католицького, православного, протестантського світу й він поволі стає надавати тон у релігійних справах та у взаємовідносинах між різними християнськими церквами. А тим більше у нас, чия нація й територія окуповані атеїстичною Москвою, на релігійних розходженнях наші вороги нічого осягнути не зможуть.

І тому дуже невчасно почала ликувати Москва і її емісари надією, що українські християнські Церкви відзначуватимуть найбільшу дату в історії України, а саме прийняття християнства окремо, а ще й може в розгарі конфлікту. „Вісті з України" намагаються своїми виступами долити оливу до неіснуючого вогню. Власне О. Вовк у своїх статтях виявляє, як Москві залежить на тому, щоб до спільного відзначування не допустити. Під прикриттям „прихильности" до православ'я очевидно в російському виданню, він засуджує українську католицьку ієрархію, а зокрема Владику Сліпого за його ініціятиву в справі відзначення 1000-річчя християнства. А вже пропозиції разом і спільно відзначити ту річницю виводять О. Вовка й його московських хлібодавців комплетно з рівновати.

Старим випрубуваним способом, вони намагаються вмовити в читача, що ті ініціятиви постали з поштовху однією політичної групи, українських націоналістів. Славний вислів Патріярха Йосифа „Гідно відзначім той великий ювілей" вони цитують за націоналістичними виданням, щоб таким чином надати йому „партійного характеру".

Дуже завелися на тому кремлівські пляновики. Бо Синод Української Православної Церкви в ЗСА, найбільшої Української Православної Церкви в світі прихилився й поручив приготовляти, а опісля, коли прийде час, відбути ту частину тисячорічних святкувань, яка не є внутрішньою справою однієї, чи другої Церкви, спільно разом з усіми іншими християнськими українськими Церквами.

Очевидно, що інших релігій і Церков не залишають большевики поза своєю увагою. Кожну з них намагаються вони на свій лад використати. Дуже цікаве й повчаюче, як вони, наприклад, поступають із сектою російських духоборів. Духобори, переслідувані царською владою виїздили з Росії в Канаду при кінці минулого сторіччя. Вдалося їм виїхати завдяки підтримці Льва Толстого. В Канаді уряд надав їм земельні наділи й вони почали господарити. Тугі морально, тверді й загартовані вони швидко перебороли початкові труднощі й стали жити достатньо. І, ясне, залишилися росіянами та російськими патріотами. Власне це намагаються експлутувати большевики. І про це розказує репортаж Лідії Дерун, яка побувала в гостині канадських духоборів. Уже наголовок її репортажу в „Голосі Родины" ч. 49 за минулий рік „Глаза и песни русские" говорить дуже багато. А зміст! Ось, наприклад: „А сердце там в России", „сохранить нашу русскую душу". „Вони співали, а від кожної їхньої пісні віяло просторами Росії, її хоробрістю і ніжністю" і т.д.

Значить, совєтські оперативники не перебирають. Де краще використати інтернаціоналізм, повен рот у них слів про інтернаціоналізм, де краще бере „русска песнь", там послуговуться нею, і хоч вони ні в Бога, ні в добро не вірять, але релігію для своїх цілей намагаються використати. Особливо тепер, коли в світі настало відродження релігійного життя, коли людина й народи мають досить відкликів до низьких інстинктів і до клясової ненависти, а прагнуть чогось вищого, кращого, вічнотривалого.

Кінець

Інформаційна технологія на службі жіночого руху

Участь у цьогорічній конференції, влаштованій Жіночим Інститутом Свободи Преси, дала змогу вглянути в нові напрямки жіночого руху в ділянці массової інформації—комунікації, окресленої по-англійські media.

Це третя річна конференція для „плянування крайової і міжнародної комунікаційної системи для жінок" відбулася 4-го і 5-го квітня ц. р. у Крайовому Клюбі Преси в Вашінґтоні з участю біля 75 жінок. Заступлені були жіночі публікації, жіночі організаці та жінки, які працюють в „мідії", щоб розбудувати потрійну сітку інформації (The Triple Media Network) поміж цими трьома групами в жіночому русі, як це заповіджено у програмі конференції.

Міжнародний характер цій конференції надала присутність кількох закордонних представниць: з Норвегії (Крайова Рада Жінок), з Греції (Грецька Жіноча Юнія), з Франції („Служба жіночих статей" при ЮНЕСКО), з Швеції (Жіноча Асоціяція), з Нової Зеляндії (Радіо Нова Зеляндія), а також кілька працівниць Міжнародної Пресової Служби (ІПС) при Об'єднаних Націях.

Дводенні наради були немов продовженням розпочатих ще в Копенгаґені дискусій над плянами міжнародного жіноцтва, як включитися і користати з модерних інформаційних метод.

Пов'язання пресової конференції у Вашінґтоні ретроспективно з конференцією в Копенгаґені і плянувально з майбутньою конференцією в 1985 році на закінчення Декади ОН спонукало Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (мала свою делегацію в Копенгаґені) вислати співредакторку „Українки у світі" на наради, а вона запросила ще трьох місцевих українок Добре сталося, бо була нагода запрезентуватися на відкритті конференції, взяти участь в дискусії та спричинитися до змісту деяких резолюцій.

З Вашінґтону взяли участь: Теодозія Кічоровська, голова Жіночої Секції, Емілія Процінська, членка Відділу СУА і Марта Кічоровська, колишній директор Інформаційного Бюра УККА

Спонзор конференцій, Жіночий Інститут Свободи Преси, відносно нова організація з осідком в Вашінґтоні, котрої основником і директором є від 1972 року д-р Донна Аллен. Це неприбуткова організація, котрої завданням є вести дослідну, освітню і видавничу працю у ділянці інформації, а рівночасно створити обмінну сітку („нетворк") для жінок, що працюють в мідії або цікавляться тими справами в пов'язанні з жіночим рухом

Йдеться про розбудову інформаційної системи для жінок при використанні модерної технології—від друкованого слова до сателітної передачі—про жінок, для жінок і працею жінок, а також скріпити жіночу пресу та протиставити сенсаційним або стереотиповим, часто дискредитуючим образам жіночого руху, що появляються у засобах масової інформації—суттєву і правдиву інформацію про жіночий рух.

Інститут гуртує поверх шість сотень жінок, а в річному індексі реєструє яких двадцять категорій професій в ділянці інформації-комунікації; видає місячник (Media Report to Women), підручники та робить заходи, щоб в програмах журналістичних шкіл і університетських жіночих студій включено як предмет „жінки і мідія". До успіхів інституту слід зачислити—після дворічних заходів—сателітні передачі в липні 1980, коли відбулося шість телеконференцій поміж шістьома містами Америки і жінками учасницями СЖК ОН у Копенгаґені. Між іншим, користаючи з цього досвіду, американський комітет Міжнародного Року Жінки плянує реґіональні телеконференції протягом другої половини Декади для підготовки до конференції 1985 року.

Учасниці конференції Жіночого інституту преси (зліва): Емілія Процінська, Марта Кічоровська, д-р Донна Аллен, директор Інституту, Теодозія Кічоровська.

(Фото Д. Рак)

Програма конференції була укладена в такій спосіб, щоб при помочі панелів і шістьох „воркшап" передискутувати проблеми інформації у різних формах і ділянках, а у висновках зібрати рекомендації, потрібні для наладнання потрійної сітки обміну інформацій і започаткування підготови до СЖК у 1985 році, що закінчуватиме Декаду Жіночого Поступу ОН.

Теми воркшап були поділені відповідно до форм і техніки інформаційної: 1) не феміністичні мідії: друк, передача (радіо, телев), каблі, фільм;.2)Феміністична мідія друк і не-друк у всіх формах, котрі жінки вживають для передавання інформацій; 3) Нова технологія і її форми: пресова служба, друком і електронічна (дротом і хвилями), включаючи електронічну систему обміну інформацій (EIES), сателітні конференції тощо; 4) Жіночі каблеві телевізійні станції, жіночі фільмові і відеопрограми; 5) Міжнародна комунікаційна структура: міжнародна сітка відео, міжнародна пресова служба, використання Декади жінок для розбудови сталої комунікаційної структури, співпраця з мідією в інших країнах тощо. 6) Школення жінок в модерній інформаційній техніці для феміністичної і масової мідії, та справа програми університетських жіночих студій.

Представниці з заграниці інформували про досягнення і проблеми жінок в своїх країнах, підкреслювали потребу обміну інформаціями поміж жіноцтвом цілого світу. Досі більшу увагу приділено інформаціям для третього світу і про нього, а треба б збільшити інформаційну сітку на Европу і навіть Півн. Америку (м.ін., на запит, чи береться до уваги і Східню Европу, відповідь була неґативна, мовляв, соціялістичні країни не є заінтересовані в фемінізмі, бо там, з сарказмом завважено, ніби то немає дискримінації жінок).

Більше часу і уваги приділено потребі зорганізування міжнародної жіночої інформаційної служби (WIPS) чи то самостійної чи наразі при IPS, та можливостям її фінансування дорогою передплат або фондами, обслуги, адміністрації і розподілу новин також і до загальної преси. Справа складна, тож окремий комітет (вибраний ще в Копенгаґені), тепер в Ню Йорку, буде дальше її досліджувати і підготовляти. Деякі вказівки дадуть відповіді на запитник, розісланий до соток жіночих організацій, установ і осіб в різних країнах. Більшість жіночої преси—це періодики, місячники або квартальники, то ж це невистачаючий ринок на новини, що приходили б безперервно, і тому треба б знайти запотребування на них в щоденній пресі.

Покищо є лише обслуга жіночими статтями (Women's Features Services) при ЮНЕСКО, котрою завідує Івет Абрагамсон в Парижі, але опрацьовані серії є для третього світу. Також Інтер Прес Сервіс (IPS) при ОН спрямована туди, крім цього, не є зацікавлена жіночими справами.

Наради закінчено рекомендаціями, котрі, між іншим, доручають домагатися відповідних програм на телебаченні; використати каблеву телевізію; домагатися вищих позицій для жінок в осередках інформацій; підготовляти на конференцію 1985 року інформативні засоби при використанні нової технології; зорганізувати збірний осередок (т.зв. „клірінґ гавз") для інформацій, фільмів, відео синдикованих програм і т.п. (при бібліотеках); наладнати обмін жіночих публікацій; підготовити спеціяльні матеріяли для етнічної преси тощо.

Весняного соняшного дня, коли в Вашінґтоні відбувався „вишневий" фестиваль з участю стотисячної громади та делегації японського народу, котрому столиця завдячує красу цього моря рожевого квіту, в недалекому пресклюбі група жінок серйозно розглядала питання майбутньої ролі жінок в добі відео, електронічних інформацій та сателітних передач. Не вдалось, на жаль, привезти на спомин знімок із столиці, бо дощі наступного дня затьмарили вид з-під обелиска на квітучі сади і краплями спливали по сочці апарату.

Дора Рак